

NOVINE

List za Prekmurske Slovence.

Prihaja vsako nedelo.

Cena za l. 1919. z Marijinim Listom i
Kalendarom Srca Jezušovoga 10 kron,
brez teva 6 K.

Naročnikom!

S tov številkov dokončamo izdavanje Novin za l. 1919. Veselja pri njih nesmo meli, samo borbe, vojske i trpljenje. Ali Bogi bodi hvala, prestali smo je. Daj dober Bog, da bo to manterništvo rodilo obilno sadu za Prekmurce, da postanejo tisto, kaj so té Novine doseči štele: *iz srca kršćanski Slovenci, kak jih je Bog stvorio.*

Vcenili smo letos Novine tak nizko, da pollitra vina je dragše, kak té. Vsaki lahko sprevidi, da za 6 koron, čeravno so zavoljo boljševikov i štrajka več mesecov ne prišle, so itak prefal, posebno če si zmislimo, ka Marijin List i Kalendar pocieni za sebov nosijo. Prosimo zato drage naročnike, naj je redno plačajo i če so mogoči naj dajo kaj podpore na nje. Ki je v Dolence 6 K. plačao, zdaj še 4 K. plače za M. List i Kalendar. Ki pa samo Novine naročo, od 6 K. več ne dužen.

Marijin List je na pol že dogotovljen bio, gda se je stavka začela po štamparijah i z delom so gorhenjali. V ednom tjedni ga dogotovijo i začnejo razpošiljati, kak delavci znova v delo stopijo. Kvaren nišče nede, vsaki dobi svoj List. Nemogočnost nas še pri Bogi odveže odgovornosti, mora nas tembolje zato pri ljudeh.

Kalendar smo naročili z M. Listom vkup i bi meo 64 strani. A štrajk je ne dovalo, da bi se dogotovo tam kje je naročen bio, dali smoga v Lendavo v tiskarno. Zavoljo kratkoga časa i zavoljo grozne dragoče, štera je nastala, pa ma samo 16 strani. Bodite zadovoljni ž njim, itak vse na duge delamo, naročniva je naime plačana malokje. V zemite to v pojasnilo! — Naročnino plačajte! Na podporo svojega tiska dajte, ka v dugi ne ostanemo! Bodi vam veseli božič i blaženo novo leto!

Črensovci, Prekmurje, 1919. dec. 8.

Klekl Jožef,
vp. pleb.

Božič.

Kelki že i vendar še nej prineseo miru. Pa kralj miru, gospod miru, je tisti ki se dnes rodio. V neskončnoj meri ma mir pa li ga ne da. Zakaj koli? Svet ga nešče sprejeti. Za mir je potrebno čisto srcé, kajti Bog pravi „hüdobni nemajo miru!“ Srce si pa malošto šče ščistiti. Sovrašтво, srdovi, skopost, trdosrčnost, hrepenenje po penezah so tak zamazali i otrdili človeča srca, ka niti bethlehemske noči ogenj, večne ljübezni ogenj i svetlost je ne moreta pomesti i ogreti. Nemoreta, zato ka se človek ne da k Bogi blizu spraviti. Ne ga miru, zato ka človek beži pred tistim ki je Bog miru, ki deli mir. Mir je pri jaslicah i vsaki ga dobi, ki pride k njim i se pri Jezušeki prenovi.

Cerkveno.

**Okrožnica Somboteljskoga škofa (püšpeka)
na svoje verne.**

Zdaj, kda sem se smeo po dugoj odzočnosti i nasilnom odegnanji povrnuti v svojo škofijo, med svoje ljübljene vernike i obrvim gučim Vam, hvalo moram dati vsegamogočnomi Bogi, ka po vnoгих nevarnostah i poskušnjah zopet vidim svojo čredo, svojo siromaško, preganjano, od vukov obđano čredo!

Če si zmislimo na prigodbe zadnjih mesecov, se nam zdi, da smo se iz slaboga sna pa zbüdili. Zaistino, tak grdi, tak ružni je bio te čas, nasproten vsakoj postavi pameti i razuma, kak slabe senje betežnikove. A, žalibog, ne so bile to senje, nego istina, najveksi smrtni beteg naroda. Hvala Bogi! beteg smo prestali, mozol je počo, čemérni gnoj se je scedo iz tela i čeravno je še slab narod po prestanom groznom betegi, vendar močno verjemo, ka smo najvekšo nevarnost že prestali i proti ozdravljenji idemo.

Dosta smo trpeli zadnje mesece, kak Vi tak tüdi jaz, dragi moji Verniki. Ne vzemi nam Bog za greh, ali dužen sam Vam povedati, kaj vse seni prestao te zadnje mesece. Ve se spominjate tistih gonj, štere so proti meni naperili vsi prostožidarski, židovski i socialnodemokratski listi. Pomnite, ka so z škafi levali na mene krivo potvarjanje i teh neresničnost

ste Sami spoznali. Zakaj so pa ravno mene napadali? Morebit zato, ka sam ne hvalo tak zvane pridobitke revolucije? lahko zato, ka sem v svojih pastirskih listih, na predganici i ob drugih prilikah odkrio svojo bojznost na prihodnjost gledoč zato ka sam falote vido pri ravnanji orsaga? Ali so me zato grizli, ka sem pastir bio tiste črede do štere so najtežje mogli priti tisti, ki ljudstvi stem ščejo blaženstvo spraviti, ka je oropajo večnoga blaženstva düše te, kda njim niti na tom sveti ne morejo dati tisto, kaj njim oblübljajo? Ali so mi lahko tisti boj napovedali, šterim sem zabrano, da Materecerkvi i njene vrednosti ne oropajo? Ve znate, kaj se je godilo. Zato da sem se ne zbojao napadov po časopisah, so mi pod zapor postavili brez vse pravice škofovsko vrednost, proti šteromi krivičnami, protipostavnimi postopanjji sem protestirao jaz, a protestirala je tüdi Sveta Stolica. (Rim), protestiral je Vogrskoga knezoprimas, protestirao je Državni Katoličanski Svet i protestirali so verniki moje püšpekije pod vodstvom dühovnikov.

Protestiranje je te sad rodilo, da me je vogrska Ljüdovlada, kak javni mir motečo, nevarno osebo internirala (zaprla) v opatiji v Dömölki, kje sem v senci celjske romarske cerkve v gostoljübnjoj hiši sinov svetoga Benedikta en mesec prebivao obđan z ljübeznostjov svojih dühovnikov i vvrnikov.

Kda je zatem sovjetska vlada dobila do rok oblast, ponoči so me odvlekli odtéc i štiri mesece sem bio v Budapešti v vozo (ječo) policijsko (gyüjtö-fogház) zaprt, sledkar pa interniran v neko bolnišnico v gnüsobi, v mrazi, med velikim stradanjom, vsikdar v smrtnoj nevarnosti, dokeč so me somboteljski železničarje ne temnice rešili i domo spravili.

Če si zmislím na svojo pät mesečno vozo i na preganjanje pred njov, z neskončnov zahvalnostjov vam moram naznaniti, ka me je dober Bog z svojov milostjov nikdar ne ostavo, ka več nasprotno sem se še navčo, kak lahko se je odpo vedati vsoj zemeljskoj dobroti, navčo sem se, kak lahko se človek na smrt pripravi navčo sem se, kak lahko delo je teškoče življenja nositi, če človek vse svoje načrte, žele, i hrepenenje z detinskim vüpanjom položi v očinske roke dobrog Boga. I kda me je včasi malosrčnost sküšavala, kda

se mi je tá le misel štela približati: ne prejde li znabiti v toj nesrečnej državi vera i cerkev, postava i družina, kratko vse, za kaj sem živo, se navdūšūvao, sem delao, te mi je en pogled na malo podobico Jezušovoga Svetoga Srca, štero sem pribio na steno svoje temnice, moč i tolažbo podelo, zato ka »sem se v Tebe zapūpao Gospod, ne bom osramočen.«

Ali v tih težkih trenutkah sem čūto ka dūša mojih vernikov po perotah molitvi mi toploga dūha ljūbezni pošilja i ta vest, ka za mene jočete, se starate, za mene trpite i z menov vred trpite, mi je vsikdar novo moč dalo.

Vem naime, da ste vi tūdi dosta trpeli v tom časi! Trpeli ste kak krščeniki, za vero našo so Vas preganjali, iz vaših šol so vrgli tistoga podobo, koga so židovje nekđaj na križ pribili, vaše cerkvi so začeli oropati, nepošteni vohuni (špioni) so pazili na vaše dūhovnike, da ne bi smeli božje reči tak glasti, ka bi té v kakšo formo osodile odnorele navuke zdajšnjega zveličanje naznanjajočega sveta; drūge izmed vaših dūhovnikov so odegнали, v vozi držali, na beg silili. V dūšo vaše decé so dūšo moreči čemer levali. Vse to ste trpeli, a trpeli ste ne splašnov vdanostjov, nego z svetimi srdami i z bridkim ognjom, komaj dočakajoč tisti hip, v šterom bi z korbáčom stirali švindlare iz svetoga mesta.

Trpeli ste kak prosti državljani, štere so potlačili, od šterih so oropali prostost misli i govora, nad štere so postavili hūdodelnike i od hūdobije betežne naprejpostavljene, šterim so smeti zapovedavale i diktirale, štere so podnevi nahujskali, da so zborovali i manifestirali, ponoči so je pa v voze odvlačili, šterih življenje je nej drūgo bilo kak trepet, nemir i nezmožno sovraštvō. I trpeli ste kak Madjari, ki ste po pětletnom boji, — v šterom je junaštvo vaših sinov lovorjev venec plela okoli vaših čel, — zdaj zapečateni z brlizgov nepoštenosti i žalostna bodočnost je pred Vami, iz štere vas samo močna vera more

pripelati, v šteroj vas jedino čiste jakosti moro ohraniti.

Če preglednem čase, štere smo pretrpeli, škofovsko dužnost spunim, kda v svojem višjepastirskom govori slovesno protestiram proti vsem napadom, šterim je izpostavljena bila pod komunisti maticerkev s svojim navukom, s svojimi ustanovami, slugami i verniki. Protest je bila toti tūdi moja voza, protest vaše trpljenje, vaše čistobela dūša, vsaka protirevolucija, protest proti navukom i redi, šteri je katoličanskoj matericerkvi i dūhi Kristušovomi nateliko nasproten, da ne more biti katoličanec tisti, ki je komunist, i ne more biti komunist (boljševik), ki je katoličanec.

Med vnogimi lažmi i praznimi guči, štere ste zadnje mesecé čūli, so se Vam s tov trditnov šteli prikūpiti, ka je Kristuš tūdi komuništa bio, ka so prvi krščeniki tūdi od skūpne vrednošče živeli. Istina, Kristuš je tūdi komuništa bio, ali *komuništ ljūbezni* i ne *komunist nevoščnosti*. On zapovedava: daj svojemi brati; a nikdar je pa nej dovalo, ka bi: Oropo svojega bližnjega. Kommunizem ljūbezni so nasledūvali v dejanji ne samo prvi kristijani, nego ga nasledūjejo še dnesdén v samostanah i redovah zato ka redovnik nema svoje vrednosti ali drūge lastnine, kaj je ednoga, je vseh, skūpna last vseh je siromaštvo. I te kristusove komuniste so pregnali z njihovih sawostanov, cerkva, bolnišnic, šol. Denešnji komunizem je protiven deseterim božjim zapovedam, i ravnozato ne more iz njega postati svetovni red, nikdar ne bo mogo temelj (fundament) postaté nove družabe, ar neba i zemlja mineta, moje reči pa nikdar ne minejo. (Marko XIII. 31.)

„Verbum autem Domini manet in aeternum“ to je »Reč Božja na veke ostane« (I. Peter I. 25.); večne so deseter zapovedi, iz med šterih prve tri zavnajo naše dužnosti do Boga, naslednjih sedem pa do našega bližnjega na podlagi tistoga načela, štero je vloženo v prvo i glavno zapoved, v okvir i vretino vseh božjih i

človečih postav; »Ljūbi Gospoda svojega Boga iz celoga svojega srca, iz cele svoje dūše i iz cele svoje pameti. Ljūbi bližnjega kak samoga sebe.« (Mataj XXII. 37., 39.) Glejmo zdaj, kakše stališče je zavzeo komunizem proti tem božjim postavam.

Na vūzem po veselom glasi Kristusovoga od nirtvih vrtajenja pod silov se je mogla iz toga svetoga mesta razglasiti neresnična novica, v šteroj so zlagali, da komunizem se ne dotiče naše vere, naših cerkva. Kak jalna laž je bila to! Znamo, da vkljub prvoj zapovedi je ne bilo dovoljeno v šoli moliti, razpelo (razpetje) i svete podobe meti, od vere i vereizpovedi z ljūbeznostjov gučati; nasprotno pa oni so v šolah Boga tajili, ka več še toso trdili, ka je Kristus nikdar ne živo. Zapovedali so, naj se cerkve i cerkveno imanje oroplje i te rop so deloma tūdi dopinesli, od redovnikov so zahtevali, naj svoj red zapūstijo, iz njihovih samostanov i zavodov so je pregnali, dūhovnike so na stotice v vozo zaprli i naj posvedočijo, kak pošūjejo vero, so neštore cerkve odločili za gledališča i kabareje (nesramni, pijanski prostori) i samo versko ogorčenje kršćanskoga ljudstva je preprečilo, da so svoje bogotajstvo i brezbožnost nekak zakrili.

I kaj so napravili oni z familijov, kak so razlagali 4. zapoved? So ne morebit očitno včili deco, ka so starišom ne dužni zahvalni biti? so ne šteli morebit stariše oprostiti od vse dužnosti, kda so že malo deco šteli njim iz rok strgati? So lahko ne podrli vso naprejpostavljeništvō, ves ugled, i višjo oblast pa tak v anarhijo (popolen neréd) vrgli družabo, kajti „fundament (temelj) dežel je bogabožnost?“ (Preg. VIII. 13—16).

Pri 5. zapovedi, štera klanje prepove, se niti ne mūdimo; ve Vam je znano, kaj se je godilo tū, i prek Donave!

Njihove navuke od 6. i 9. zapovedi, štere sovsohlah pred 13—14 letnom deklčkami glasili, Vam ne morem naznaniti, zato ka je sveto mesto, iz šteroga govorim

Od kače, od mujceka pa od kujseka.

Narodna.

Ednok je bila edna mati, pa je mela ednoga sinū. Te sta pa tak velkiva sirmaka bila, ka sta nej mela kaj jesti. Pokeč je dečák mali bio, je mati hodla drva brát, ka njima je te za tisto krūh kūpūvala, gda je pa dečák zraseo, te je pa pā on hodo.

Gda je dečák ednok drva nabrao, pa krūh kūpo, je šteo iti domo. Na poti je najšeo pastére, ka so se pripravljali ka bi mujceka klali. Dečák njim ga je vzéo, pa ga je neseo domo.

Gda je domo prišeo, njemi je mati pravila:
— Sin moj, zakaj to nosiš domo, da vidiš, ka samá nemava kaj jesti!

Sein je pa odgovoro:
— Mati moja, nikaj se ne bojte, vej va že mela!

Zatem je sim šo drgoč drva brát. Gda je nabrao, pa šteo iti domo, je najšeo pastére, ka so šteli kujseka klali. On njim ga je vzéo, pa ga je neseo domo.

Gda je domo prišeo, njemi je mati pravila:
— Sin moj, zakaj to nosiš domo, da vidiš, ka samá nemava kaj jesti!

Sein je pa odgovoro:
— Mati moja, nikaj se ne bojte, vej va že mela!

Te je šo tretjič drva brát. Gda je je nabrao, pa krūh kūpo, je srečao pastére. ka so šteli kačo klali. On njim je pa pravo:

— Ne kolte te kaese, liki jo dajte meni!

Pastérje so ga nato pitali:

— Ka nam daš za njo?

Dečák je pa odgovoro:

— Drūgo nemam, ete krūh.

Te njim je dao tá krūh, pa je dobo zanjega kačo.

Gda je kačo domo prineso, njemi je mati pá pravila:

— Sin moj, zakaj to nosiš domo, da vidiš, ka že skoro merjem od glada!

Sin je pa odgovoro:

— Ej, mati, zaj va mūva dobro živela!

Te je hodo duže drva brát, pa je za njá kūpūvao krūh. Hrano je mater, mujceka, kujseka, kačo pa šče sebe.

Gda je že kačo gor odhrano, njemi je pravila:

— Hodva zaj na moj dom!

Dečák je pa odgovoro:

— Kak jaz morem s teov iti, da si tak mala.

Kača njemi je nato velela:

— Sedi si ti na moj rep!

Dečák jo je bogao, pa si je seo na njemi rep. Te sta pa šla v njeno domovino, pa njemi je kača etak začala praviti:

— Či de te moja mati pitala, ka ti naj dá za to, ka si mene smrti rešo, pa gor odhrano, te ti drūgo nikaj nesmeš vzeti, kak tisto erjavo kaštulo, ka je za dverami. Ta kaštula je takša, ka či ponjoj sklonkaš, te vojacje ž nje pridejo, pa ti spunijo vse, ka njm zapoveš.

Gda sta prišla v njeno domovino, pa sta najšla stáro kačo, je ta tak vesela bila, ka je nej znála, ka bi delala. Te je pa pitala dečáka:

— Ka zaj ščeš meti za to, ka si mojoj hčeri tak velko dobroto skazao? Jaz ti dam srebro pa zlato, pa ti nede bole žmetno, kak edno pero.

Dečák je nato gledao okoli po hiži, pa gda je za dverami varao tisto erjavo kaštulo, je pravo stároj kači:

— Jaz nemrem vzeti nej srebra pa nej zlata, zato ka tovaji znajo pred mene priti, pa mi vze mejo. Jaz drūgo nebom meo, či mi date eto erjavo kaštulo, ka je láto za dverami.

Stara kača njemi je te dala to erjavo kaštulo, pa je velela mladoj kači, naj ga nazáj vō sprevodi.

Mlada kača je resan sprevajala dečáka, pa gda sta vō z lūknje na čistino prišla, te njemi je velela:

— Zaj sklonkaj po kaštuli, pe se ti včasik spuni, ka želeš meti.

Dečák je naprej vzeo kaštulo, pa je sklonkao ponjoj. Včasik so prišli vojacje, pa so ga pitali:

— Gospone, ka velite?

On njim je pa pravo:

— Rad bi domá bio?

Komaj je to povedao, pa se je že doma postavio.

Doma je te pravo materi:

— Mati moja draga, zaj va te mūva dobro živela!

Mati ga je nato pitala:

— Sin moj, ka si nama prineso?

i zato ka je čisto bela vaša duša. Samo nato Vas opominjam, ka poleg njihovoga navuka hižni zakon ne naveže nikše dužnosti. Tisto pravico dužnosti, štero imajo poleg krščanskoga navuka samo zakonski, so oni raztegnoli na vsako 14 letno deklico i na vsakoga 16 letnoga pojba. Kak se je pod temi nazori poslabšalo zdravstveno stanje ne samo v Budapešti, nego povsod kje se komunistična rdeča vojska prikazala, to strašni podatki posvedočijo i trpeli bodo od toga i prihodnji odvetki. Tisti čemér i nesnago, štero so v detinsko dlišo cedili, ne bo moglo odtod niti skrbno delo spraviti.

I končno temeljna trditev komunistov: skupna last je v nasprotju z 7. i 10. božjov zapovedjov. Da če ne ga zasebnoga imanja, zakaj pravi te Bog na Sinajskoj gori »Ne kradni!« i zakaj veli v 10. zapovedi: »Ne poželi njegove hiše, ne pola, ne nikaj, kaj je njegovoga«. Neščem tu braniti zasebno imanje, ne mi je namen kre njega red dokazov omeniti, zadosta moči mata za nas 7. i 10. zapoved, zadostuje da znamo: »Verbum Dei sicut malleus,« to je reč Božja je kak klepač. Ali klepač je ne v roki rdeče zverine, nego v roki vsegamogočnoga Boga, ki zdržga prle ali sledkar vse kaj je protivno njegovoj volji i neskončnoj modrosti. Reč božja kak klepač razdrobi komunistem. A razdrobila bopa tudi kapitalizem (penenze skopačov), kde se je včino vnebo-kričeči greh, šteri delavca zasluženo plačo nazajdrži.

Mati cerkev, štero duh evangeljski vodi, je za vnebo-kričeči greh imela i ma vsako krivico, stero včini delodavec proti delavcil Kristusov navuk i njegovo celo življenje je neizprosni boj napovedao nerednomi vku-p-spravljanji i ljubezni zemelskih dobrot, kda je za podlago večnoga i evangeljskoga blž. postavo siromaštvo i to glasi: »Blaženi so siromaki v duhi,« i kda bogatcam naznani: »Jaj vam,« ar je zveličanja največši zadržek bogatstvo. Kda nam pravi: »Spravite si prijatle iz krivičnoga mammona;« to je:

tiste dare, štere posredno ali neposredno vendar vsikdar pravično dobite iz božje roke, hasnajte, da je sama zato smete vživati, naj po njih svoj žitek, svoje bližnje, samešebé olepšate, ojačite, pobolšate, oblaženite! Vso drugo hasnuvanje zemelskih dobrot je greh, za šteroga kazen (kaštiga) nikdar ne iz ostane. Komunizem je ne mogo obstati, zato ka je nasproten deseterim božjim zapovedam; a ne mogo je obstati zato tudi nej, ar je v nasprotju z vsakim razumom. Kak je mogoče na eden način ravnati z ljudmi, ki neso ednaki? Glasitelje tih navukov se spozabijo z toga, ka Bog ne pošlje ljudi brez vrednosti na trg življenja kak kakša fabrika svoje blago; ne nego Bog se je spodobio sam k tistomi lončari, ki je z svojov lastnov rokov i z dihom svoje duše posebi stvoro kak remekdelo vsakoga človeka z njegovim lastnostmi, z lastnim pozvanjom. Obsodbo komunizma štero izrekam, ste Vi že davno napravili; i z neskončnov radostjov lahko trdim, ka ti zadnji časi so najsvetlejši dokaz vere mojih vernikov. Vaš zdrav razum je ne sprejeo čemér, vaše bele duše se je ne zgrabila gnusoba! Mogli ste spoznati i v zgledah posvedočeno viditi, kam pride človeča pamet po svojem sklepanji i kam dospe delavno življenje, če zablodi od Boga, od vretine vse modrosti i reda.

Teški časi stojijo še pred nami, dragi dobri moji Verniki! Nasledki duševnih trošenj tak nahitroma se ne pomirijo. V zemelskih rečeh stojimo pred sedmimi praznimi letami, pred štere pa, žalibog, za časa božja neso prišla sedmera bogata leta. Ali pred kakšte velikimi teškočami stojimo, je obladamo, da kak ste Vi ne ostavili svojega dobrog Boga, tak Vas ne ostavi tudi On, v šteroga imena Vas blagoslovim, v imeni Oče i Sina i svetoga Duha. Amen.

Janoš, lastnoročno,
plišpek.

Glasi.

Račun od darov na tretjired za 1. 1918. V teh nemirnih časih sem komaj zdaj mogoči račun dati od blagajne tretjeredniške skupščine v Črensovcih od preminolega leta. Račun se glasi etak: Darovali so v koronah: Žižek Verona z Žižkov 4, Črnjavič Marija z D. Bistrice 21, Tkalec Kata z G. Bistrice 5, Deviski tretjeredniki z Odranec 19, Graj Jelena z Črensovec 3, Tretjeredniki z Gomilic 40, z Renkovec 27.40, z Žižkov (moški) 24.60, z G. Bistrice 46.60, z Trnja (moški) 14, z Nedelice 12, z Brezovice 19.40, z Törnšča 20.40, z Črensovec (moški) 15, z Trnja (ženske) 49, z D. Bistrice (moški) 7.60, Ženske 43.80, moški z törjanske fare 14, z V. i M. Polane 50.40, z Sr. Bistrice 22, z Odranec 18, z Žižkov ženske 108.20, z Hotize 24, z Črensovec ženske 52, Hren Ana Sr. Bistrice 4, N. z G. Bistrice 3, Čeh Ferenc z Nedelice 10, N. od Lipe 10, N. z Trnja 2.40, Tompa Bara z Črensovec 2, Lonec Marija z D. Bistrice 1, Tkalec Jožef z G. Bistrice 2, N. z Törnšča 6, Žerdin Marija z D. Bistrice 2, Čurič Ana z Žižkov 1 krono. **Vkup 703 K 80 fil.** Potrošili smo: Siromaškim dijakom 20 K., Forjan Jožefa dovici siroti pri sv. Jeleni 30 K., na cerkev sv. Duha v Liburje 20 K., pranje cerkvene obleke i popravek 36 K., poština 4.50 K., »Cvetja« 50 falatov na l. 1919. (za D. Lendavo tudi) 200 K., Družba sv. Morhorja 4 K., Črensovskej cerkvi 200 K., podpora M. Lista 50 K., na misijone 100 K., Špiclinovoj Manki siroti v Črensovcu 52 K., sveče cerkvene 41 K. **Vkup 757 K 50 fil.** Več smo tak potrošili kak dohodkov meli **53 K 70 fil.** kaj pride v letošnjem računi na poravnanje. **KLEKL JOŽEF,** voditelj III. reda.

On je odgovoro:

— Drugo sam nej prineso, eto erjavo kaštulo.

Mati nato:

— Já, te pa ti misliš, ka va miva zaj to erjavo kaštulo jela!

Sin je pa velo:

— E, mati, samo vi ite bole po vodo, ka sam jako žeden.

Mati je odišla s pitrov po vodo, on je pa v tistom časi pripravo jelo pa pilo v hiži na sto. Sklonkao je po kaštuli, pa so vojacje naednok obklali sto z jelom pa s pilom. Gda je mati v nižo stopila, njoj je sin pravo:

— No, to mate, mati, ka nete mislii, ka sam jaz samo lažem!

Zaj njima je te več nej trbelo hoditi drva rat, pa sta zato mela vse, ka sta si želela.

Gda je sin prišeo v tista leta, ka se njemi trbelo ženiti, te je velo materi:

— Mati moja, vi ite k tomi našemi casari, a ga proste, naj mi dá svojo hčer za ženo!

Mati njemi je nato pravila.

— Samo ne boj nori! Ka si to misliš, ka ti casarovo hčer dobo!

On je pa li velo:

— Samo vi ite, pa mi te prite domo avit, ka de vam casar pravo.

Mati je šla k casari, pa ga je že te prosika bi dao hčer njenomi sinovi za ženo. Casar pa odgovoro.

— Dam njemi, či spuni mojo zapoved. m je sto plügov loga; te log more on nojco

dol spraviti, pa gorice notri posaditi, pa te zajtra, gda de osem vöra, more meni mošt pa grozdje se prinesiti. Či to ne včini, te zgübi glavo.

Stara je prišla domo, pa je roke na glavi mela, pa tak jokala. Sin jo je pa pitao:

— No, ka je pravo casar?

Mati je od velkoga joča nanč nej mogla povedati. Te je že tak po kėsnič pravila, kak njemi je casar zapovedao, ka more tisti log vö spraviti, pa v njega gorice posladiti, pa že zajtra casari mošt pa grozdje prinesiti.

Sin je nato pravo materi:

— Ej, mati, nikaj se ne bojte, pa se nikaj ne jočte!

Gda je bilo devét vöra, je šo sin k tistomi logi. Tam je naprej vzeo kaštulo, pa je sklonkao po njoj. Včasik so se sipali ž nje vojacje, pa so ga pitali:

— Gospone, ka velite?

On je odgovoro:

— Te log dol vseči, trsje notri posaditi, grozdje pobrati, sprešati, pa meni se dati!

Vojacje so to včini. On je te neseo domo mošt pa grozdje pa je velo materi:

— To mate, pa neste casari, naj košta svoj sad!

Mati je nesla zajtra grozdje pa mošt, ka je šše casar na posteli bio. Gda je notri prišla, jo je casar pitao:

— No ženska, ka je za silo?

Mati njemi je pa ponüdila mošt pa grozdje pa je pravila:

— To mate, ka ste zapovedali!

Casar je koštao grozdje, pa je pravo:

— Dobro je; on je spuno, ka sam njemi zapovedao, liki edno zapoved njemi ešče itak dam. Te brge more na ravnico napraviti, pšenice notri posejati, pa zajtra meni pečeni krüh se poslati. Či to včini, te dobi mojo hčer.

Mati je prišla domo, pa je na ves glas jokala. Sin jo je pa pitao:

— No, mati, ka je pravo casar?

Mati je jočič pravila:

— Te brge moreš na ravnico napraviti, pšenico notri posejati, pa zajtra casari pečeni krüh tá poslati.

Sin je pa djao nato:

— Mati moja, nikaj se ne jočte, vej to vse bo!

Koli devete vöre je šo sin vö, pa je sklonkao po kaštuli. Naednok so se sipali ž njé vojacje, pa so ga pitali:

— Gospone, ka velite?

On je odgovoro:

— Te brge na ravnico napraviti, pšenico notri posejati, zmlatiti, k mlini poslati, pa te zajtra meni pečeni krüh se poslati!

Vojacje so to včini. On je pa neseo krüh domo, pa je velo materi:

— To mate, pa ga neste casari:

Mati je na drugi den resan nesla krüh casari. Gda je casar koštao krüh, je pravo:

— Dobro je; spuno je mojo zapoved, liki zaj njemi šče edno zapoved, itak dam. Tvoj sin more meni takši grad, kak je moj, pa telko živine v njem, kak je v mojem. Ci de to meo, dobi mojo hčer.

Človek v primeri z živaljov. Na gradi Watburgi so pri okni slavnostne dvorane kepi, štiri kažejo človečo starost v podobi živadi in zverime. Če dobro opazujemo zdajšnji jalni svet, se to tudi zdaj sme primerjati. Kepi kažejo etak: V 10. leti je moški tele, v 20. kozel, v 30 bik, v 40. lev (oroslan), v 50. lisica, v 60. vuk, v 70. ovca, v 80. mačka, v 90. osel (somar), v 100. pa vol (junec). Tudi do ženskoga spola je srednji vek ne imeo bolje finih primerov, le teliko se razločujejo, da so primere vzete z ptičjega roda: deset letna deklica je pišče, 20 letna grlica, 30 letna sraka, 40 letna ženska je pava (bi šče vsikdar rada lepa in mlada bila), 50. letna kokoš, 60. letna gos, 70. letna skoppec, 80. letna sova, 90. letna pirožlek ali slepa mis.

Slaba navada. Iz Ravenskoga nam glasijo, da se je pri nešteroj botrini slaba navada vpelala. Botri i botre naime od sv. krsta neido domo, nego v krčmo i tam ostanejo prek poldneva, ešče plešejo opiti od vina, dete pa joče od glada. Zvün toga grda navada je ešče tü, da deteti, štero niti mleka maternoga ne kušalo, davajo žemlo v vino namočeno i kvarijo z alkoholom njegove gingave živce, slabijo njegovo nedužno dūšo. Kak znamo, je ta mrska navada po večih farah nazširjema i ednotno bo trebelo proti njej nastopiti tak v cerkvi kak zvüna njé. Sveti krst je tak sveto delo, ka vso večnost se ne moremo za njega zahvaliti, pa bi ga v slepoj poželjivosti alkohola z pijanostjov blatiti? Pamet, kje si! Poštenost spiš? Pobožnost vmrla si?

Zahvala. Na podporo M. Lista i Novin darüjem 10 K. v zahvalo D. Mariji, ka nas je rešila dūševnih i telovnih morilcov, boljševikov. Veseli me, da se mi vsako nedelo znovič naklonijo v hižo Novine, samo M. List čakam še žmetno,

šteroga sem od prvoga snopiča kak je na svetlo dan pred 15 leti, zdaj do slednjega z veseljom preburo. V dvajsetom leti svoje starosti me je teški križ betega v postel zvezo pa to trpi že edenajset let. Kaj drügo bi mi dalo moč, — kda morem v svojoj cvetočoj mladosti biti tak dugo privezan k posteli, — ka mirno trpim, mirno nosim svoj križ, kak dobro krščansko čtenje. Zato čakam žmetno M. List, zato ga rad podpiram. Janič Janoš z Nuskove.

Vojnospominska cerkev se bo zidali pri *Sv. Magdaleni v Maribori*. Naj se kam hitrej dovrši zidava, je za zidanje cerkve društvo osnovano. Kotruga društva je lahko vsaki, 1) ki plača ali naednok 200 K. Ali 20 K. na leto skoz deset let; 2) ki plača za vsele če je bogatejši 20 K, če siromaškejši 12 K.; ta šuma se tüdi lahko na 10 let razdeli z 2 K. oziroma 1 K 20 fil. letnim plačilom; 3) ki darüje manjše dare od 12 K. ali se skrbi naj se družba razširi. Družba ma dozday okoli 5000 kotrig. Za darovnike se slüži vsaki prvi petek blagoslovna sv. meše i na den sv. Magdalene edna v novoj cerkvi se pa bo vsaki mesec edna; sv. meša slüžila za pokojne vojake iz cele Slovenje. Dari naj se pošljejo na naslov: *Družba za zidanje vojnospaminske cerkve pri Sv. Magdaleni pri Maribori*.

Vrtanovljena je kmečka zveza v Žižkih. Mala občina ma 75 kotrig spisanih v zvezo. Za načelnika je zvoljen Cigan Jožef, za namestnika Koštnic Jožef, za blagajnika Kral Števan, za tñjnika Fujs Jožef, za odbornika pa Stanko Mihal i Cuk Anton.

Shodi kmečke zveze so se vršili 6. dec. v Dolencih, 7. i 14. v Beltincih i Lipovcih, 8. pri Sv. Sebeštjani, 14. pa pri Sv. Jürji. Prle že so pa bili pri Nedeli, Sv. Bedeniki, na Tišini, na Cankovi, v Krogi. Celo Prekmurje je tak že preplavala krščanska misel združjenja.

Ne se posrečilo. Na železnici Radgona—Spilje štopi na vlak v Cmureki neki gospod z ženov. Ž njima se obesi tüdi v v tisti kujeji, kje so se trije dühovniki pelali, en zimski kaput. Kaput je bio nađet. Lastnik je mislo, tü bo lehka preiskava, da se popi vozijo v tom kupeji. A vkano se. Orožnik je v pamet vzeo, ka so rokavi kak kolbase trdi, vrdene je, potegne ž njih nadev — i poči njemi debeli smeh — najšeo je saharin, šteroga kila stane zdaj 3000 K. Saharin i kaput, vse je vzeo gospod i gospa pa sta samo milo gledale za njim, ne da bi ovadila, kaje njidva na last, ovak bi ešče zapretiva bila i štrof plačala.

Nova meša. Prvo svojo sveto mešo je slüžo v Türnišči salezijanec Cigüt Peter z Nedelice dec. 8.

Vestnik „Zveze Prekmurških dijakov.“ Zveza prekmurških dijakov je mela 19. okt. v Ljubljani 2. svoje zborovanje ali spravišče. Zbralo se je 16 naših dijakov tam vküp. Spravišče je odpro predsednik Godina Jožef, osmošolec. Na zborovanji so sledeče sklenili:

1. Kotruga zveze sme biti vsaki dijak, štiri obiskava srednjo ali višjo šolo i je mišljenja pa življenja krščanskoga. Ne sprimejo se zato v zvezo bogoslovci, ki so že varni pred zapeljivim svetom.

2. Kotrige se zavežejo, da med šolskim letom pismeno, v počitnicah pa zdejantjom bodo širili med prekmurškimi dečki orlovsko društvo

3. Središče zveze med šolskim letom je Ljubljana, za drüge kraje pa, kje se včijo naši dijaki, se zvolijo zaupniki (zavüpniki). Za dijake v Maribori je zvoljen Horvat Ivan (starejši), petošolec, za one v Št. Vidi pa Jerič Ivan sedmošolec. Dijaki salezijanskih zavodov se vzemejo tüdi v zvezo. Na predlago Jeričovo so blagajno (kaso) izročili za časa počitnic Grüškovnjak Martini, šestošolci.

Mati je pá jako žalostna šla domo, pa je pravila sinovi, ka šče želej odnjega casar. Sin njoj je pa pravo, ka naj se nikaj ne žalosti. Ob devetoj vöri je vzeo kaštulo, pa je sklonkao po njoj. Gda so prišli vojacje, njim je velo:

— Takši, pa takši grad ščem meti, kak ga ma casar, pa telko stvari v njem, kak je v casarovom. Zvün toga pa šče z gimonta most med mojim gradom pa me casarovim.

Vojacje so njemi to zapoved spunili, pa se je že te casar tüdi nej mogočo več vö gučati, ka njemi nebi dao svoje hčeri. Šli so zato k zapisavanji. Pomali je tüdi prišeo čas zdavanja. Po zdavanji so pa slüžili gostüvanje dva meseca, pa so na nje pozvali tüdi morskoga krala.

Prvih štirinajset dni je slüžo gostüvanje stári casar, drügis štirinajset dni pa mladi casar. Njemi je nej trbelo sakačice, nej natakarov, pa nej drügih nikših pidentarov. Vse, ka njemi je trbelo, so njemi prinesli vojacje, štiri so se vseli oglasili, gda je on po kaštuli sklonkao.

To je morski krao nekak v pamet vzeo, pa gda so se večer spat spravili, je šo, pa je mladomi casari vö z žepa vzeo kaštulo.

Zajtra je mladi casar stano, pa se je prijao za žep. Kaštule je nej bilo v njem. Pravo je zato materi:

— Pazte vi mati na mojo ženo, pokeč jaz mazaj ne pridem. Kujsek pa mujcek, vüva pa hota z menov!

Šli so, pa gda so do morja prišli, je pravo mladi casar:

— Dol si ležemo, ka si malo počinem, pa mo te šli z Boga pomočjov prek.

Mladi casar je na tisto včasik zaspao, kujsek pa mujcek sta pa odišla, prek. Kujsek je mujceka neseo, pa sta se včila, kak more mujcek delati, gda k morskomi krati pride.

Gda sta do kralove palače prišla, je mujcek skrnjavkao. Morski krao je nato velo pidéntari, naj püsti notri mujceka.

Pidéntar je püsto notri mujceka. Mujcek pa, gda je morski krao zaspao, je vzeo kaštulo, pa se je nazaj vö proso. Pidéntar je nej vido, či mujcek kaštulo ma, pa ga je püsto vö.

Mujcek pride nazaj k kujseki, pa te kujsek pravi mujceki:

— Ti zaj meni daš kaštulo!

Mujcek je pa pravo:

— Vej sam jaz hodo po njo.

Kujsek nato:

— Vej sam te jaz meseo prek.

Te sta se pa inači nej mogla pogoditi, ka jo je napou morja neseo mujcek. Gda sta pa na sred morja prisla, je pravo kujsek:

— Zaj bom pá jaz meseo!

Mujcek njemi je nej šteo dati, zato sta se začala biti. Kaštula njima je medtem v vodo spadnola, pa jo je riba požrla. Kujsek je pa zaj hitro popadno ribo, pa njoj je vzeo kaštulo.

Gda sta prišla nazaj prek morja, je šče

mladi casar izda spao. Po tistom se je prebüdo, pa je pravo;

— Hodmo te zaj prek z Boga pomočjov!

Kujsek je pa pravo:

— Vej je že kaštula tü!

Mladi casar je nato vzeo kaštulo, pa so šli domo. Doma je mladi casar znova slüžo gostüvanje, pa je prišeo tüdi morski krao.

Gda je na tom gostüvanji na mladoga casara red prišeo, ka bi naklon pravo, je gortano, pa pitao;

— Ka je takši človek vreden, štiri drügomi tak napravi, kak je napravo nekák meni?

Morski krao je pa nato pravo:

— Takši človek je nej za drügo, ka bi ga štiram kobilam na repe prvezali, pa raztrgnoli!

Te so pa ravno njega, zato ka je on bio tisti, ka je mladomi casari vkrao kaštulo, prvezali, štiram kobilam na repe, pa so ga raztrgali!

Zatem so slüžili duže gostüvanje.

Jaz sam tüdi poleg bio. Dali so mi piti pisanoga vrčka, pa sam se tak napio, ka se mi šče gnjesden rado kuca.

4. Po mogočnosti naj si vsaka kotriga zveze naroči „Novine“ prekmurske ali konči več dijakov vkup edne.

5. Na predlog Jeriča Ivana so enoglasno sprejeli, naj se v vsakoj fari v Prekmurji ustanovi ljudska (za ljudstvo) knjižnica. To naj se po časopisih naznani i javnost oprosi naj knjige i penezne dare da v te namen na pomoč.

Dari. Na podporo prekmurskih dijakov je darüvao g. Zaherl Franc, učitelj iz Ljutomera 20 K., Cankovska fara 217 K. 32 fil. N. z Bogojine 44 K., Šparavec sv. Antona z Törnišča 400 K.

Na znanje. Vsi dijaki iz Prekmurja, ki ste že člani „Zveze prekm. dijakov“ ali ki hočejo na novo vstopiti, naj naznanijo svoje ime, kraj in leto rojstva, kje so študirali lansko leto in kje študirajo letos, na doštni dopisnici: *Predsedstvo „Zveze prekm. dijakov“ — Ljubljana, Tabor 12.*

Krive sodbe se odstranjüjejo. Srbski častnik, ki je sprevajao transport nemških vojnih vlovljencov (ujetnikov) v Monakovo (München), je pripovedavao nastopno:

„Izmed vseh držav, v šterih so se nahajali nemški vojni vlovljenci, ji je odposlala v domovino najprle Srbija. Kda se je pripelao vlak z ujetniki v Monakovo, jih je čakala na kolodvoru ogromna vnožina ljudstva. Pri slavnostnom sprejemi je povzeo *nemški* vojni vlovljenec reč i se v pristrčnih rečeh zahvalo Srbom za viteška postopanje proti nemškim vojnim vlovljencom“. „Nemci smo poznali dosehmäl Srbe samo iz lažljivih vretin židovskega časopisja“ — tak nekak se je obrno na navzoče občinstvo i zastopnike oblasti, ki so bili navzoči, a mi, ki smo bili v ujetništvu med Srbi, izjavljamo tü slovesno, da so bili Nemci po židovskom i šovinističnom (pretiranom) nemškom časopisji podvčeni popolnoma krivo. Nahujskami po brezvestnom časopisji, smo napravili Srbom brez računa krivice; oni pa so se obnašali proti nam v ujetništvu tak plemenito, da smo spoznali, da so Srbi eden najplemenitejših narodov Europe. Naša dužnost je — i zavedamo se je v popolnam obsegi — da popravimo z rečjov i v dejanji krivico, štero smo delali dozdej Srbom z rečjov i dejanjom. Ravno to lahko pravimo od drugih narodov, Vogrov, Nemcov itd., povsod so plemenita srca tüdi.

Je „Orel“ vojak? Orel vojak božje časti i svojega ljudstva. Orel je krščanstva vojak, krščanstva, štero zdajšnji neverni, spačeni, pokvarjeni svet na vse načine preganja, sovraži i njemi škoditi šče. Proti *nevernosti* i *pokvarjenosti* se mora Orel bojüvati. Bojüje se pa proti njima ne z puškov i sabljov, nego r *živov verov* i *poštenim življenom*. To je Orlovo orožje, štero je vsikdar zmagalo i vsikdar tüdi bo.

Krščeniki i pogani. V zgodovini Eusebija (7. poglavje 22. del) čtemo tole: Dionjsios, patriarha Aleksandrije javi iz 313. leta: „Obiskao nas je pomor, šteri v najstrašnejšo grozo spravlja pogane, nam (krščeniikom) pa da priliko, da posvedočimo svojo vero i poskušnjo prestanemo. Vnogi iz med naših bratov so iz srca radi darüvali svoje življenje i z tak velikov ljubeznostjov do bližnjega i bratov so bili na-

punjeni ka so sami sebe ne pomilüvali, nego druge so oskrbljavali, betežnike so obiskavali, njim dvorili i kak Kristusi so njim služili. Vnogi, ki so z svojov dvorbov druge ozdravili, so sami vmrli mesto njih. Tak so se ločili sveta najboljši naših bratov, posvečeni duhovniki i diakoni i jaki svecki možje tüdi tak da ta smrt, štero so zavoljo svoje velike pobožnosti i močne vere sprejeli, ne zaostane za manterništvom. I tisti, ki so vmirajočim krščeniikom oči i vüsta zaprli, na svojih ramah nosili, oprali i v prte zamotali, so naskori ravno to smrt meli.

Pri poganah je pa ščista nači bilo. Ti so tiste, na šterih so se pokazala prva znamenja betega, vözmetali, svojih najdragših so se ogibali i če so še samo na pol mrtvi bili, so je že na vulice zmetali, naj se jih beteg ne zgrabi.“

Poleg te zgodovine istinske so krščeniiki sirotam, trpečim, bližnjim pomagali, pogani pa je zapüstili. Krščeniik je bio i je dnesden tüdi samo tisti, šteri se drži teh Kristusovih reči: „*Potom vas spoznajo, ka ste vsi moji vučeniiki, če te se ljubili med sebov.*“

Pokojnim vojakom v spomin. Tužna jesen se je približala. Golo drevje vidi človek, vsaka šiba nemo ž njega proti nebi strmi, pride pa veter i zadnji listek ž njega odnesé. Bog zna, kama. Ravnica je tiho. Ptičje pesmi zmuknejo, cvetja več nega, nej zelene trave. Samo tüitam se najde jesenski cvet, šteroga čuva nežna roka za grob. Vse je tužno i žalostno, vsešiom je velika tikota kak hladni grobi, štere ne obsijne sunčni trak... A ednok se je ta tužnost spremenila, oblekli so se še grobi v veselje — pa ne vsi. Doma zakopane svoje pokojne smo počastili z cvetjom, še bolje pa z molitvami... a tam v daljnöj dalečini tüdi mamö grobove... ljubljenci naši počivajo v njih — ali so nam več nej dragi samo so nam te bili, kda so nam služili? — So bili njihovi grobi tüdi veseli? So grobi vojakov tüdi bili prepleteni z našimi rožami, še bolje pa z našimi molitvami? — Na njih ne križa, ne cvetja, žalostne vrbe se ne vklanjanjo na njih i sveče goreče ne trepečejo, V žalostnoj obleki nišče ne kleči tam i ne moli za nje, a vendar pozabljeni neso nešteti ti grobovi od dobrih düš. Te je obiščejo, brati brate, sertre brate pa njim prinesejo dar cvetja v gorečoj molitvi, dar svetlosti v tistom almoštvi, štero njihovim sirotam i davicam naklonijo. Sključena sirota stara mati joče za sina, ki v Rusiji spi svoj dugi seu, bleđa dovica z drobnov dečičov v raztrganöj obleki pa za moža i očo v Talijanskö zakopanöga. Niden nema okinčanöga groba, pa sta si ga zaslužila, ar sta omrla za nas, ki smo doma brez nevarnosti vživali oprostitev (felmeutés) Sirotam pokojnih vojakov pomagajmo, to bo njihov najlepši nagrobni kinč. Suze teh presvetijo ne samo njihov grob, nego še našo večnost.

I. P.

Penez.

Penez je dvorezni meč, reže dobro i slabo. A tista ostrica, štera dobro reže je neizmerno vekša kak tista proti slaböj strani obrnjena.

Penez reže slabost, greh, hüdobö po miloščini ali nači povedano po almoštvi; jeli ka je toga malo čeravno nam Kristus veli »delajte si prijatele iz krivičnoga mamona, šteri Vas v večna prebivališča vzemejo?«

Penez reže dobro preveč na debeli po skoposti, oderuštvi, nevsmiljenosti, trdosrčnosti, štere hüdobije se kotije na neštete mlade v raznih špekulacijah, tihotapstvah ali švercanjah.

Te dvorezni meč se premine, kda svet zapüstimo, v ključ, šteri odpre nebo i pekel; nebo tistim, šteri so z penezom hüdobö skoposti, nevsmiljenosti rezali po almoštvi, miloščini; — pekel tistim, šteri so z penezom rezali dobro jakost siromaštva, čistoče, poštenosti.

To je penez pri malom posveteci vere. Ali gledajmo ga tüdi pri drugom posveti. Gledajmo ga, kaj je na trgi (placi.)

Pri trštvi je penez ne potreben neobhodno. Vnoge stotine let so minole brez njega pa je svet li stao pa bolje zadovoljen bio kak kda je penez prišo na njegovo nároče. Kda ga ne bilo, so si ljudje blago zmenjavali. Eden je dao živež za obleko, drugi živino za les, železo itd. V začetki sveta je to lahko šlo, kda je še malo ljudi bilo, lahko so shajali na sejme i si tam blago zmenjavali. Sledkar je to nemogoče postalo. Ne je mogo eden, od nas ki je potrebuüvao riž, citrone, fige, čaj (tej) iti z svojim vozom pšenice, štero je meo na odajo, v Rim, kje so jo potrebuüvali. Ležejšö priliko so si mogli najdti ljudje kak je menjavanje da dobijo ž njov kaj potrebuüjejo i odajo, kaj njim je odviš i ta prilika je bila kovalina: Zlat, srebro, bronz. Iz te kovaline, da je redka, so napravili vrednost pa tem vekšo, kem menje je na sveti i kem čistejša je. Tak je dobo zlat najvekšo cenö, šteri ne zrvavi i ga je malo. Tak je prišo zlati, srebrni, brončevni penez na svet.

Kak je pa prišo papir za penez? Papirnatü penez je ne penez, nego dužno pismo. Če maš na papir zapisano 2 K. ti je država dužna dve, či 1000 krunski bankovec maš, ti je jezero kron dužna. Ta dužna pisma pa država sme samo nateliko davati, nakeliko ma v zalögi zlata i srebra. Če toga nema v zalögi, je tvoje dužno pismo malo vredno. To je zrok zakaj kaplje v ništernih državah cena penez i zakaj se zvišava v drugih. Z toga je pa tüdi to razvidno, ka kem več papirnatih penez pride v šteri orsag tem menje valajo, kvar je vsem drzavljänom.

Za kaplana v D. Lendavo je prišo Berdén Andraš, bivši grački kaplan.

Tolvajije je toliko v Prekmurji i roparije, ka če bi vso popisali, bi cele Novine ž njov bile pune. Pred 3. advenskov nedelov so v Türnišči trgovino Baderovo popolnoma oropali. Drzni tolvajje so še od ceste vdrli v hrambo.

Izpüšcen je iz voze Dr. Cigány Janöš, bivši beltinski okrajni glavár (föszolgabiró) nov. 18. Zaprt je bio v Ljubljani. Ispüstili so ga zato ka ga je čakala na Madjarskom lepa služba, ka je bio zaročen i se bo zdaj zdaos, predosem pa zato, ka je ne bilo zadostnoga zroka, zavoljo šteroga bi ga duže meli zaprtoga. Ktem zrokom pripada še štrti, naime: Zdravje se njemi je oslabšalo, postao je na srce betežen. To glasijo z Ljubljane. To bi slato vplivalo v Parizi.

Kalendarje Srca Jezušovoga se naročnikom že razpošilajo. Nenaročniki je dobijo kumpiti v Črensovcih pri vredništvu Novin po 1 K., v trgovinah po 1 K. 50 fil.

Obleke 155 kifogramov (z tremi kištami teliko) je poslala v Prek murje mil. gospa generala Maistra. V zalavski županiji je razdeljen po uredništvu našem, v železnoj je pa zroččen za vsako faro g. Dr. Brački — ravnatelj gimnazije v M. Soboti. Vsaka fara dobi dva para — zglasiti se tu trebe s svedočanstvom od g. duhovnika ali farara.

Siromaškim dijakom pridite na pomoč! Sobočko gimnazijo obiskava 29 dijakov v 1. razredi, večinoma vsi sirote. Po novom leti bi njim radi kuhinjo odprli g. ravnatelj, podpirajte ju v tom deli dragi Slovenci: Bogi date, kaj siroti podanite, on Vas bo poplačal. Pa če se Bog da včakati tem dečkom, da postanejo, štere on zove, duhovniki, preobilna bo vaša plača. Dober krščanski človek so, g. ravnatelj, zavupajte na nji svoje dare. To je nej politika, nego vsmiljenje, štero vsmiljenje služi. Dužni smo poleg Kristušove zapovedi svoje bližnje brez razlike vere i narodnosti ljubiti, kelikobolje pa šče svojo Krv. Dari, ali so penezi, ali živež, naj se pošiljajo na te naslov: *Dr. Bračko, ravnatelj gimnazije, Sobotna Prekmurje*. Ki pa vekšim dijakom, štteri tudi pomenjkanje trpijo po varašeh prevüpa kaj na pomoč poslati, naj je pošlje na *uredništvo Novin v Črensove, Prekmurje*.

Mirovno pogajanje. Jugoslavija podpisala mir z Bolgarijov i Nemškov Avstrijov. Načelnik amerikske delegacije Polk, je zapüsto Pariz, na njegvo mesto je prišo Wallace. Te podpiše z Vogrskov mir. Voditelj mirovnih pogajanj, Clemenceau je odpotüval v London. Vogrski predsednik zahteva, naj Čehi i Romani izpüstijo dva poslanika, šteriva ta šla v Pariz. Voditelj vogrskih poslanikov za mirovno konferenco je grof Apponyi; ž njim do šli v Pariz Teleky, grof Bethlen i Somssich. Zapadna Galicija je priklopljena Poljskoj republiki. Turčija pride pod pazko zveze narodov i sultan sme v Carigradi prebivati.

Stavka (štrajk) tiskarska je končana. Črkostavci, to je štamparje, knjigovezci itd. so štrajkali zavoljo poboljšanja plače. Dozdaj je meo tiskar 20 jezero koron na leto plače, pa je več želo, zato je ne šteo delati, zato ne bilo Novin i zato so časopisi i druge tiskovine tak drage. Štrajk so napravili socialni demokratje, to je nekrščanski delavci, ki so našim ne dopüstili dela, svoj brezverski list »Naprej« so pa širili vsešerom sveta. Na Francozkom i v Dalmaciji so tudi stavkali štamparje.

St. Vid pri Ljubljani. Ravnatelj šentvidskega dijaškoga zavoda je postao dr. Karlin Andraš, püspek tržaški (iz Trsta), ki je zavoljo talijanskoga hujskanja mogo zapüstiti svojo püšpekijo. Bivši ravnatelj, dr. Gnidovec Jožef je stopo k Lazaristom na den Nevtepene D. Marije 8. dec.

Pazite na potrdila, šttera ste dobili pri štempljanji penez. Gida do korone v dinare menjavali, se ta potrdila v račun vzemejo, kak se čüje.

Odskočo je financ z Dobrovnika z 200 jezer koronami, šttere je spojemao od tistih, ki so peneze svoje na štempljanje prinesli. To so bili neštemplani penezi. Pot ga je pelala na Madjarsko, kje peneze lahko potroši.

Obhodo je. Neki Lipovčar je hodo za nekov deklov v Türnišče. Prišo je pa sem ravno tisto noč v Adventi, kda so Baderovo trgovino oropali. Roparje — pravijo, da so sami domačini bili — so ga ovarali na vulici, ga zgrabili, züli pa srekli. Bos i v spodnjih hlačah je brečo po vesi i iskao pomoči. Ne vemo kda bö pa volo meo iti v vojs.

Küpčija. Zvedili smo, da namenijo v vsakoj vesi vküpspisati, ka má što k odaji i to blago spravili v N. Avstrijo, ka bi nam za nje ta dala obleko, sol i druge reči, šttere nam menjkajo. Namen te zmenjave je dober, samo previdni moramo biti, da se ne vkanimo, da se nam zgodi, kak navadno pri vsakom spodobnom podjetji: lezerke dobijo v žep špekulanti, siromaško ljudstvo, komi na pomoč je podjetje začeto, pa dobi figo. Pri toj küpčiji ali zmenjavi moramo gledati na te le točke: 1. Što je tisti, ki to v rokah ma. Je zanesljiv krščanski mož, koga se ne dotekne greh po imeni: znoriti, vkaniti? 2. Je blago naznanjeno, šttero z Avstrije pride z cenov pač z celim računom vred? 3. Je naznanjeno, počem k v Avstriji plačüjejo naša živila? Ne pozabimo, da se v Avstriji da 50—60 pa še več koron za tisto küre, šttero se prinasa za 8 K: küpüjc. Mi zahtevamo od vsega račun, jasee pregled cele küpčije, da ljudstvo ne zgübi svojega zavüpanja da toga podjetja. Se ve da zaslužene, poštene dobičke vsakomi voščimo, predvsem pa pošteuim siromakom.

Proletarje sveta, združite se! Se spominata ešče toga napisa? Vsaki časopis, vsaki vogel, vsaka stena so ga nosili čeravno neradi nasebi. Naše Novine so tudi to častno službo dobile, da so nositelice bile toga boljševiskoga napisa. Pred štirami meseci je na vogrskom te napis kralüvao v mesti i na vesnici. Proletarje ali kak so je Prekmurci zaničljivo zezavali „*proletarje*, so ladali ze vsem, zapovedavali vsem i delili življenje i smrt. Strli so kraljesjvo, zakopali domovino i pregnati šteli še Boga. Prvo dvoje se njim je do časa, samo do kratkoga časa posrečilo, to zadnje ne. Boga so ne mogli stirati pa ga tudi ne bodo mogli. On je večni kralj, on je vsegamogočnt gospod. Zaman se je v prsi tukeo martjanski katoličanski vučiteo Puztai prle Pozderec imemüvan erkši; Troje delo je bilo prle sveto pred nami: Bog, kralj i domovina. Kraljá smo stirali, domovine ne več zdaj še Boga preženemo. Tak je gučo v grob viseči starček, koga je hranila tistoga Boga hiša — cerkev — že desetletja, štteroga je pregnati šteo, v Soboti na vučiteliskom spravšči to tekoče leto, gda so vučitelje vsi mogli v socialnodemokratično stranko stopiti, iz šttere je zrasla boljševiska vlada. I kaj se je zgodilo? Podreta domovina je oživela pa živo spoznala tistoga Boga, štteroga so stirati i skončati šteli pa žele si nazaj krala. Pregarjanci Boga so pa postali sami preganci, zavrženci nad štterimi se je strašno spunila pravica pregovora „Što drugomi jamo kopa, sam spadue v njo.“ „Proletarje sveta združite se!“ Je té napis ščista zgino na Madjarskom? Ne. Te napis nošijo zdaj voze. Temnice, v šttere so zaprli boljševiske, so okinčane stem napisom. Bolje zbadljivoga a tudi bolje primernoga i pravičnoga napisa ne bi mogli na

stene voz prkeliti. Naj vidijo zdaj vsi, ki še senjajo o boljševismi, da njegovo pravo mesto je voza, temnica, zato ka je boljševisem ča tih najveksih hüdobij na sveti. V vozah se zdaj družijo vogrski boljševiski i s prstom kažejo na liberalno-socialdemokratične vlade povsod v Jugoslaviji tudi. Če nezrela, neverna, pokvarjena socialnademokracija prid na vlado, jaj tistomi orsagi. V Jugoslaviji je samo 13 socialnodemokratičnih poslancov (követov), vendar te so zastopani v vladi, zato ka so je za podrepare vzeli demokrati ali liberalci. Demokrati ali liberalci so tudi sovražniki vere ali nej tak nasilni, kak socialni demokratje, bolje fini pa tam bolje nevarni. Spodobni so kognji, štteri se skrivoma žari i da se ne opazi, se ne da tudi pogasiti. Socialni demokratje so pa ogenj, štteri se opazi i zato se ga tudi lahko ogne i se lahko gasi. Gospodje štteri ne hodijo k meši, ne k spovedi, štteri se v prsi bijejo, dobri krščeniki somo — ti gospodje so navadno demokratje ali liberalci. Ti so zdaj na vladi z socialnimi demokrati vred. Proti njim stoji 116 poslancov, ki so na krščansko stran i zahtevaje naj vlada pred sodišče pride, zato ka ravna orsag brez dovoljenja ljudstva, brez narodnoga predstanistva (országgyűlés). Vlada pa dela to zato, ka če so poslanci vküp, njoj ne dovolijo ravnanja. Vre vse proti vladi tak v Srbiji, kak v Slovenji, najbolje pa na Horvackom. Popišemo to vse, naj vsaki zna svojo dužnost ka niti za župana, niti za drugoga služabnika najbolje pa za poslanca (követa) naj ne zvoli drugoga kak ki je na krščanskoj stranko. Najlepša zramenja so, ka volitve (választás) prinesejo zmago krščanskoj stranki tudi v Jugoslaviji, zato ka se na Horvackom i v Bosni ji ta močno širi — i kda se to zgodi, do si boljševiski i boljševiski podreparje tudi tu lahko premišlávali kaj pomeni napis temnice „Proletarje sveta združite se!“

Odstrajeni vučitelje. Jugoslovanska vlada je poziv poslala na vse vučitele v Prekmurji, naj se zglasijo, če ščejo nadale služiti tu ali pa nej. Zglasilo se jih 104. Izmed tih je nekaj vise 60 sprejeti. Tisti, ki neso se javili za vučitele, morajo je goslavijo v 8 dneh povrči. Takšo povelje je prišlo z Ljubljane. Opitani nišče ne bio, de to prav, ali nej, zrok izgonitve je tudi nej povedan, samo je ukazano: poberi svoje cote i idi, za drugo se ne brigamo. Mi mislimo, ka je to postopanje ne samo nevsmiljeno, nego tudi krivično. Ja če so ti gospodje ali gospodične hujskači, ki motijo javni red, si zaslužijo, da se stirajo. Ali samo zato, da ne morejo služiti, ne zaslužijo té kaštige. Glejmo več slučajov. So med njimi, ki so tu rojeni, tu majo domovinsko pravico, tu majo imanje svoje, kje je i šttera je tista postava, ka máoblast te iz svojega doma izgnati? So, ki so obstareli v toj službi, ljudstvo je ž njimi zadovoljno, je ne v nebokričča krivica té zdaj stirati v neznan kraj, Kje jih ne čaka ne varna streha, ne založ krüha, te ztirati zdaj v zimskom časi, kda njim deca slabo oblečena samo glad more pricaküvati! Dobro je, ki so krivi — ali to se mora posvedočiti — prasim, ki so krivi, naj se pokaštigajo, ali ki so mirni i mirno hočejo med nami žveti, zato ka so tu rojeni ali se tu udomačili, naj ostanejo. Zato ka je što madjarsši uradnik bio, ne zaslužü, da se stira. Keliko ji med nami, ki služüi kak madjarski boljševiski uradniki, zakaj se ti tudi ne stirajo? Spregledati se mnogo mora i z ednov merov se vse ne sme meriti. Krive naj kaštiga oblast, nekrivci naj ne frpijo ž njimi. Poseben slučaj se je zgodo pri toj izgonitvi na priliko na Sr. Bisrici. Vučitel te občine *Sedule* je z Banata jugoslovanskoga jugoslovanski podanik. I toga svojega jugoslovanskoga podanika je Jugoslavija stirala prek

svojih mej zato, ka ne sprejeo v njej učiteljske službe. Štera postava dovoli to? Nešteri neso prosili službe, ka bi se prle radi navčili slovenski — je to ne dovoljeno, jih je slobodno za to njihovo pripravost zgoniti? Še ednok povdarjamo: ločite nedužne od krivcov, pravično postopajte i vsmiljeno, prekličite zato zapoved izgonitve, i jo prepisite. Krivci naj samo se kaštigajo! *Papir* Papir je nezmerno dragi postao. Kilogram toga papira, kak je kalendar, košta osem koron. To se razmi od čistoga papira. Štamparje i poštnina se spozosed računa. Štamparje služijo na teden 400—500 koron, to je na leto 20—25 jezero koron. Poštnina pa ka je draga, ne trebe naglašuvati. Zato to omenimo, naj vsaki sprevidi, ka v novo leti za 10 koron ne moremo dati niti polleta Novine. Novine, Marijin Listi i kalendar do nas koštale v novom leti poleg te dragoče do 80—90 jezero koron pa še više, če bo petjezero naročnikov kak zdaj, na vsakoga pride 15—20 koron na leto naročnine. To naznanimo naprej, ka do se širitelje znali po toj ceno ravnati pri novih naročnikah. Ceno zastalno samo te določimo, kda mo znali, keliko naročnikov bo. Kem več naročnikov bo, tem menša bo naročnina.

Vse posojilnice, hranilnice (kase) v Prekmurji bo v novom leti preglednola zadružna zveza z Ljubljane. Po pregledbi se bodo odprle vse naše stare kase.

Na znanje zaupnikom kmečke zveze. Januara 5-ga naj pošlje iz vsake občine, kje so bilishodi, kmečka zveza zaupnike svoje v Soboto v gostilno Dobrai-ovo na spravišče. Z ene vesi zadostuje če dva prideta.

Dom i svet.

Mir z Nemškov-Austrijov je Jugoslavija podpisala. Vogrski ministerski predsednik je Huszár Károly, kotriga bivše ljudske, zdaj krščanskosocialne stranke. Volitve so se na Vogrskom dokončale kak i na Talijanskem. Krščanska stranka je v obema orsagoma močnejša gratala. V Jugoslaviji do aprila meseca volitve. Talijani so zasedli nešteri varaš v Dalmaciji pod voditeljstvom D'Annunzija puntara. Boljševiki v Rusiji močnejši postanjujejo. V Prekmurji v D. Lendavi je nekša praska bila med jugoslavanskimi i madjarskimi četami koncem Novembra, pri šteroj, je nekaj oseb ranjenih. A dve stranki sta se pohitroma pomisilene da bi pri meji kakšasprememba nastala. Aretirani Doinjelendavčarje so ve činoma tudi že prosti.

Reke (Fiume) Wilson pod nikšimi pogoji nešče dati Talijanom, nego samo Jugoslaviji — če Italija v to ne privoli, jo Amerika z blagom i penazi ne bo podpirala. Madjarski odposlanci so brzojavno pozvani v Pariz na mirovna pogajanja. Regent Jugoslavije, Alexander, je odpotitvao v Pariz zavoljo podpisa miru z N. Austrijov, Bolgarijov i Madjarskov. Zavezniki so pooblastili Poljsko, da začne ofenzivo proti boljševikom. Bolgarija je podpisala mir. Zgubila je Tracijo, kot Strumice i nekaj malo zemlje pri srbskoj meji, plača 2 milijarda i 250 milijonov frankov, vojske pa sme meti samo 20 jezero možov. Madjari smejo meti 60 jezer vojakov. Vojvoda madjarske vojske je Horthy, bivši

admiral, ki je bio pravi junak v boji na morji. Med vojsko se vzemejo večinoma samo kmeti, vojaki nosijo kučne z žerjavovim perom. Obleko so dali Anglezi kak i plačo za vzdržavanje vojske. Železnice i fabrike so kupili oni. Boljševiki so popolnoma potrti namreč na videz. Skrivoma grozno delajo, da bi prišli v zvezo z Rusijov, kje na desetjezere Madjarov sluzi še pri boljševikah. V orsagi je siromaštvo, pomenjkanje i grozna dragoča. siromaki strašno trpijo, a iz stare odrevenelosti so se zbudili Madjari, povrgli staro liberalno, mlačno krščansko stališče i se z celov dušov potegujejo, da bi krščanski zdrav duh zadavio židovsko-nevemoga, slobodomiselnoga. Če ta gorečnost ne ostane, kak je dozdej navadno ostala samo pri zünešnjosti, to je če bode iz srca katoličani ki do svoje verske dužnosti spoved, obhajilo, sv. meša itd. tudi spunjavoli, Madjarska postane kak je nekdej bila stena proti poganstvu in da törskoj, zdaj boljševiškoj i bo streznila tudi sosedo Jugoslavijo. Nemški delavci vsaki den edno viuro brezplačno delajo i te zaslužek obrnejo na poravnavo vojnih stroškov. Čehi so pri šttempljanji penez ravno polovico vkraj vzeli i teliko namenijo tudi na Vogrskomi v. N. Austriji odračunati.

Proti židovom delajo pravdo na Bavarskom. Letake so pribili na vse kraje z napisi ubijte židove! Dijaki berlinske gimnazije so se zaprisegli, da z židovskimi pajdaši niti gučali ne bodo. — Na Vogrskom bo vlada izgnala vse židove, šteri neso tam rojeni. — V Belgiji so bile volitve, največ poslancov ma katoličanska stranka. Na Francoskom je največ dobila narodna stranka, socialisti so prepadli. Jugoslavija mora izprazniti županije Baranja i Bačka. Na Talijanskem so bili veliki nemiri. Več ljudi je mrtvih. V Trstii se je odprla prva slovenska šola. Jüžnotirolska zahteva od Italijanov autonomijo. Türski zlat, šteri se shrano v Berlini, se mora v Pariz prenesti. Ruški boljševiki bi se radi mirili. Naši so zgrabili 1500 boljševikov i zaplenili 10 lokomotivov. Kda so Vogri napadli D. Lendavo (okoli 400 jih je bilo, ki so bili prisiljeni za orožje prijeti), so naše oblasti kak talce zaprle v Beltincih 40 lendavčarov. Iz med teh so brez vsega zaslišanja izpustili 19 ljudi, 21 deco i siromaškejše, med njimi tudi kaplana Farkas i odvetnika dr. Némethyja pa v Belgrad odpelali. Ti odegnanci zahtevajo, ka če talce trbe, naj si zaberejo z Dolnje Lendave Brünnera, Reitera, Vermesa, itd bogate židove, šteri so voditelje posebno dr. Brünner, vsega gibanja v D. Lendavi. Opozori mo oblast na to zahtevo odpelanih talcov.

Mirovni pogoji se izvrcijo madjarskim poslanikom meseca januara i v desetih dnevah bodo mogli odgovoriti na nje. Anglija bi rada v Budapešti mela oporišče za svojo balkansko trgovino, zato močno podpira madjarske zahteve v 25 letah mora Madjarska plačati 18 milijardov vojne

odškodnime i prlevzeme petino državnoga duga bivše austro-vogrske monarhije. Ljudstvo bo samo geasüvalo, žele li kraljestvo ali pa ljudovlado. Če si zyoli kraljestvo, Habsburžani ne smejo priti na kraljevski prestol. To so poprek pogoji za Madjare. Mi ki bliže poznamo madjarsko ljudstvo, lahko z gotovostjov prorokujemo da se kraljestvo znova vpostavi. Katoličanci so vsi za nje i tudi veliki del protestantov. Menjši del protestantov i socialni demokratje, židovje so proti kraljevskoj oblasti. V Budapešti so razvrgli i spotrli krščanski delavci tiskarno socialnih demokratov. Stem so njim pošodo povrnoli. Ravnotak so delali oni z krščanskov »Apostol« tiskarnov letos. Socialni demokrati zahtevajo odškodnino i pokaštiganje krivcov. Več ljudi je zapretilih. Jugoslovanska država bo dala kovati drobiža 25 milijon kron po 50, 20 i 10 par. Jugoslovanski poslaniki so v Parizi naznanili, da Jugoslavija tudi stopi v zvezo narodov. V Belgradi se dela pravda, kak se moro držati častniki za časa vojske. V Ameriki delajo na to, da do leta 1925. bo Amerika mela največ ladij, da postane najmočnejša na morji. Kaj pomeni to? Mir mogoče? Toga že nej. Vse se pripravlja na nove boje, dokeč de pač svet stao i človek živo na njem, bo vsikdar boj. Prav pravi od Svetoga Düha navdehnjen sv. Job: »Vojska je človeče življenje.« V Jugoslaviji bodo korone meseca februara zamenjali v dinare. General Coanda je v i meni Rumunije podpisao mir v Parizi, posebno pa z Bolgarijov. Rumuni tudi priznajo manjšinske pravice, to je da menjši narodi, šteri v državi živejo, majo pravico do svojega maternoga jezika v šoli i v uradah. Na prošnjo madjarske vlade je prisla v Budapešt zavézniška vojaška komisija. Francozi, Angleži, Amerikanci, Talijani i Japanci majo dva glasa, Jugoslavija, Čehoslovaška, Poljska, Grška i Rumunska pa majo vsaka po en glas v n ej. Nemška Trgovina je dobila na mirovnjo konferenci iste pravice, kak jo majo zavezniki (Francozi, Angleži i.t.d.) Francozi i Angleži se pogajajo, da se zavežejo, ka do se v boji pomagali, če bi je Nemčija kda napadnola prle kak bi prišla Amerikanska pomoč. Na Bavarskom delajo zato da bi se Austrija združila z bavarskim kraljestvom.

V Jüžnoj Rusiji so boljševiki premagani, zato se lahko pošljejo pisma i brzojavi (telegrami) v Odeso. Švicarska ne pusti naše marhe prek svojih mej zavoljo küžnih bolezni. Austro-vogrske vojne ladje se razdelijo med Poljskov, Jugoslavijov, Portugalskov, Grškov i Rumunijov. Te ladje se razorožijo i Italija dobi topove (štüke) ž njih. Te dni se sestavi komisija, štera poleg določil parizkoga podpisanoga miru preišče i stalno določi meje med Jugoslavijov i Nemškov Austrijov. Ta komisija določi končnovaláno, kam pripada Radgona. Od več strani se zahteva, naj

dr. Kovacič, profesor bogoslovja v Maribori, bo pri tej komisiji. Mirovno konferenca je odločila, da Srbija naprej dobi 300 milijonov frankov za popravke vojnih kvarov. Čehoslovaška nam pošlje 1100 vagonov sladkorja (cukra), za vsaki kilograma moramo dati 3½ kilograma pšenice. Pri 400 vagonah cukra pa moramo dati za kilo cukra kilo mesa žive vage. Amerikanski admiral je naznano, da D'Annunzijovi napadi na Reko (Fiume) na Zader i Šplit so nemogoči. Ti ne spremeni politike mirovne konference. Klemensó je italijansko vlado tudi opomeno naj mir napravi.

V Ljubljani preiskava vlada vse trgovine. Kje je cena ne naznanjena, se blago zapleni, trgovina pa zapre. 20% dobička se dovoli. Madjari bodo izmed vsakoga na bivšem Madjarskom živočega naroda ednoga poslanika poslali v Pariz na mirovno konferenco, šteri bo delao zato, da tisti narod se ne odtrgne od Madjarske. Italijani so kupili za 200 milijon koron delnice (akcije) štajarskih rudnikov. Čehi na vse moči preganjajo cerkev, štero ščejo zdaj popolnoma ločiti od države, kak so jo boljšeвики šteli pri nas, samo ka bolje fino delajo. Se ve, da z toga preganjanja Matice cerkev bo hasek mela, ne pa država. Krščanske stranke se že krepijo i pomnožavajo, da napad na Matecerkev odbijejo. Ka tá bo zmagala, je gotovo, čeravno de desetletja boj trpo, Kristusova pravica premagana biti ne more: večna je. Za predsednika švicarske ljudovlade je zvoljen Schulthoss. V angleški parlament je zvoljena za prvo žensko poslanico ladj Astor. Nemčija je poslala 200 parnikov (lady na ogenj) v Anglijo, štere je toj poleg določil mirovne konference mogla izročiti. Na Horvackom se je ustanovilo letos društvo z naslovom »Hrvatski katolički narodni savez,« naj širi Kristusove vere pravice. Društvo veselo napreduje, že je v 40 mestih vpelano. V Belgradi je tudi ustanovljeno dec. 8. t. l. katoličansko društvo «Dan» za katoličanske dijake. Angleži so dali 9 deželam v Indiji samoupravo (autonomijo) v vseh upravnih i peneznih rečeh. V Nemčiji vsaki den je močnejša stranka, štera žele casarstvo nazaj vpostaviti. Tirolska je odločila, da se odtrga od N. Austrije i se prikapči Bavarskoj. Mirovnoj konferenci je to že naznanjeno — v Pešti so 14 boljsevnikov na smrt obsodili, na vešale, druge pa na vozo od 4 mesecov do 12 let. V Beči je sprejet zakon, poleg šteroga do delavci na den samo 8 vör delali.

Grki zasedajo Epir pokrajino.

Pošta.

Kmečki sin. Melinci. Dobro pozvedi, kakša postava je. Piši v Maribor na pisarno „kmečke zveze,“ Koroška ulica 5. Ošteč dobiš jasen odgovor. Titan Fr. Krog. Od društva imenüvanoga tü pozvedite. Katekizmus iščite na Tišini na farofi. Kalendare si lahko naročite pri meni. Koštajo 1 K. Bočkai Veronika. Gerlinci. Delavci so štrajkali, zato ste en čas ne dobili Novin.

„Ne zamenimo!“

Eden ruski general je dobo od cara velki dar, ka je leta 1830. zadušo reberijo na Polskom. Med drugim je dobo edno velko imanje, štero je stalo z dobre zemle v okolici Šandomira. Gda je leta 1875. znova nastao boj, je etak pravo svojim katoličanskim podložnikom: Na dugši čas morem oditi od vas, pa bi vam pred odhodom rad dao vsakomi eden žaloš zemle, ka bi tisto bilo zevsema vaše. Ali vzemete?

Generalov govor je jako preseneto podložnike, ki so bili vsi siromacije, pa so gledali s čüdüvanjom eden po ovom. Nazadnje se je ojünačo eden z med njih pa je v imeni vseh etak odgovoro: »Sprimemo to z velkov zahvalnostjov, zato ka smo vsi siromacije. Či nam vaša milostivnost včini to dobroto, bomo se tomi nezgovorno veselili.

»Vaša žela se spuni, — je pravo general — samo pod ednim pogojom: Morete zameniti svojo katoličansko vero s ruskov pravoslavnov!« Gda je vido, ka je lüstvi te pogoj ne bio po voli, je šče dostavo:

»Dobro si to premislite, zato ka od toga visi vaša sreča.«

Po kratkom posvetüvanji je naprej stopo najstarejši človek pa je etak pravo:

»Milostiven gospod! Prosim vas, vzemite na znanje, kak smo se mi odločili. Mi vsi smo najmre edne misli: Či si što šče svöjega konja z našim zameniti, včini to zato, ka drži našega za bolšega liki svojega. Gda zato vi, milostiven gospod, ponüvlete svojo vero za našo, pa nam ešče k tomi, či bi mi bili pristalni, želete dati tudi vsakomi eden žaloš zemle, potom more biti naša rimsko katolička vera pred vami, milostiven gospod, tudi bolša pa zvišenejša, kak je vaša ruska pravoslavna.« Gda je to povedao, se je obrno pa je odišeo sevsemi svojimi tovarišami.

Ali je te človek ne meo istine?

Dari.

I. Na misijone: Pos Bara z Törnišča 2 K., Horvat Marko z Trnja 5 K., Tkalec Ana 2 K. Odposlani v Celje misijonarom.

II. Na cerkev i hišo sv. Družine: v koronah: Horvat Štefan z Bakovec 10, Zadravec Treza z Trnja 90, Tkalec Martin 10, Gabor Štefan z M. Polane 10, N. z D. Bistrice 10, Žalig Kata z Črensovec 4, Kolenko Jožef z D. Bistrice 10, Gjörök Marija 1, N. z Petrovec 40, Ciglar Ana 10, Maróša Ana z Törnišča 4, N. 1, Špilak Bara z Brezovice 1, Čeh Ferenc z Nedelice 10, Matjašec Mihal od Lipe 2, N. z Adrijanec 5, Žalig Anton z Žižkov 20, Hozjan Matjaš 5, Hozjan Štefan z V. Polane 4, Kreslin Ana z D. Bistrice 1000, v Novinah nabnana i imena darovnikov že objavljena 124, Žerdni Jožef z Žižkov 10, Forjan Štefan i žena z Lipovec 100, Plečko Marijanka z Beltinec 10, Düh Števan od Lipe 20, Törnár Matjaš z Črensovec 11, Cipot Ana z Bogojine 6, Varga Ivan 4, Cipot Jožefa žena 3, Horvat Jožef 4, R. A. 3, T. T. 2, V. A. — 50. Küzma Ana 5, Horvat Janoša žeu 4, Šabjan Ferenc žena — 60, Kreslin Marija z D. Bistrice 10, Kavaš Štefan i Marija 200, Škafar Ana z Črensovec 4, Zenkovič Kata z Hotize 10, Žerdin Števan z V. Polane 10, Žalig Kata z Črensovec 4, Smej Sena z Adranec 2, Gabor Orša 2, Ftičar Kata z Hotize 6, Kavas Treza z Adrijanec 6, Matko Kata z Ižekovec 1, Horvat Ana z V. Polane 10, Tkalec Jožef z G. Bistrice 2, Horvat Ivan z Črensovec 100, Püčko Ana z M. Polane 20, Žalig Marko z Gomilic 4, N. 4, Horvat Geta z Törnišča 2, Ritlop Matjaš z D. Bistrice 100, Ritlop Martin z D. Bistrice 20, Virag Agota z

Odranec 8, Družba sv. Jožefa z Noršinec 15, Balazic Marija z Sv. Bistrice 2, N. z Törnišča 10, Mol družba Mar. z Radosti z Črensovec 23, Tkalec Kata z G. Bistrice 6, Raj Roza z Črensovec 3, Špiclin Klara 3, Curič Ana z Žižkov 1, Balazic Kata z Sv. Bistrice 4, Vinkovič Marija z Lipovec 6, Zver Verona z Nedelice 14, Zver Ana 200, Ros Apará z Törnišča 1, Gabor Orsa z Odranec z, Žalig Marko z Törnišča 15 koron. Leta 1919. je tak darüvao 2384 K. 10 fil. Leta 1918. dec. 31. je bilo šume 7318 K. 52 fil. Zdaj mámo cele šume 9702 K. 62 fil. Te znesek je etak razdeljen v hranilnici v Beltincih je 2146 K. 70 fil., v Szombathelyi 4619 K. 82 fil., v Maribori 567 K. v Ljutomeri 2369 K. 10 filerov. Interes letošnjega (1919) leta sem ne dao še k šumi spisati, bo se v novom leti Vse te peneze zročim v oskrbo Gospodam Salezijancom v Veržej, oni bodo odsehmal dare prejemali od mene i račun davali vsako leto od njih Za darovnike njihove domače žive in pokojne slüži vsaki mesec ena sveta meša. Te meše so do l. 1927. v Celji naprej že plačane.

III. Na podporo M. Lista i Novin so darüvali: Brezovička občina 67 K., Lopert Franc z Bogojine 2 K., Hozjan Janoš i žena z D. Lendave 20 K., Matjašec Mihal od Lipe 5 K., Sobočan Peter 10 K., Horvat Marko z Trnjk 5 K., Cigan Ivan z Črensovec 6 K., Cigan Matjaš z Žižkov 2 K. Grački forniki 50 K., vlč. g. Čačić Jožef z Črensovec 15 K., Vinčec Julia z Renkovec 10 K., Magdič Aara 2 K., Koren Ferenc dovica 2 K., Janič Janoš z Nuskove 10 K., Pavel Elizabeta z Poterne 6 K., Štmeč Jürj z Sv. Bistrice 10 K. Vsaki mesec se slüži edna sv. meša za darovnike i njihove domače žive in pokojne. Svete meše so alo l. 1927. o Celji naprej plačane.

VI. Na vojake v koronah: Küzma Ivan z Petešvec 1, Čurič Treza z Žižkov 6, Koren Ana z D. Bistrice 1074, Gerencer Janoš, Jožef i Vauga Jožef nabrali v Strehovcih 3406, interes 15664, Horvat Roza z Črensovec 2, Sobočan Jožef z Trnja 10, Horvat Treza z Črensovec 2, Tkalec Kata z D. Bistrice 1, Horvat Ignac z G. Bistrice 2, Bošan Agosta z Törnišča 10, Horvat Janoš z Trnja 8, Cuk Anton Žižki 2, Koren Ana z D. Bistrice 880, Kolarič Marija z Trnja — 60, Kustec Matjaš z G. Bistrice 5, Štmeč Jürej z Sv. Bistrice 50, Horvat Marko z Trnja 1, Ftičar Kata z Hotize — 60, Koran Magda z D. Bistrice 740, Tkalec Jožef z G. Bistrice 2, Djura Agneš z Melinec 1, Matjašec Marko od Lipe 2, N. z G. Bistrice 10, N. z D. Bistrice 5, Szalai Verona z Črensovec 2 K. Interes 2526, Tretjired 20, Horvat Ivan (Lešnjek) z Črensovec 100 K. Vkup 617 K. To so dari l. 1917, 1918 i 1919. Razdelili so se ti dari etak: Mekiš Roza z Martinja dobila 50 K. Rdeči Križ 60 K. Petkovič Anton z V. Polane 100 K., pošiljatev knjig, casopisov, v bolnišnice i no fronto 407 K. Bog platí vsem!

Klekl Jožef
vp. pleb.

Tam pa en mož stoji ...

Narodna.

Tam pa en mož stoji,
Sero ma brado;
Tak se mi močno zdi,
Ka je svet' Jožef.

Tam pa edna mati je,
V rokaj ma sina;
Tak se mi močno zdi,
Ka je Marija.

Mi smo se sladkoga
Vinca napili,
Zdaj mo pa vendar mi
Boga častili.

Što nam to vince dao,
Ka je tak sladko?
To nam je Jezoš dao,
Krv je prelejao